

LEESLIJN LEERBOEK 7

DYNAMISCH ACCENT – leesweg boek 7.1

Benadrukken van woorden bij een tekst die wordt voorgelezen. Dit wordt ook wel het dynamisch accent genoemd. Lezen in betekenisvolle woordgroepen en het overzien van de betekenis van een hele zin of zinsdeel zijn voorwaarden voor het bewust kunnen leggen van woordaccenten. Het is vanaf niveau 7 de bedoeling dat leerlingen langere teksten eerst zelfstandig lezen en daarna aan elkaar voorlezen. Laat de leerlingen het boek openen op bladzijde 2 en laat ze de titel lezen: woorden benadrukken. Wijs dan naar de zin op het bord: 'Suzan is die nacht gaan slaapwandelen'. Geef verschillende leerlingen een beurt. Lukt het ze de zinnen op verschillende manieren (met steeds andere nadruk) voor te lezen, zodat de betekenis duidelijk wordt? U kunt ook zelf de zinnen met verschillende nadruk voorlezen en vragen of de leerlingen betekenisverschil horen.

- Suzán is die nacht gaan slaapwandelen (en niet Seldian).
- Suzan is die nacht gaan sláápwandelen (en niet gaan slapen of naar de wc gegaan).
- Suzan is díe nacht gaan slaapwandelen (en niet een andere nacht).

Leg aan de leerlingen uit dat als je met je stem nadruk legt op woorden in de zin, iemand anders precies kan horen wat je bedoelt.

Laat de leerlingen oefenen met de andere zinnen van de eerste oefening op bladzijde 2.

Voorbeelduitwerking derde zin:

- Dit is een foto van Fabian.
- Dit is een foto die gemaakt is door Fabian.
- Dit is een foto die het eigendom is van Fabian.
- Dit is een foto waar Fabian op staat.

Laat in tweetallen oefenen met het leggen van nadruk bij de overige oefeningen op bladzijde 2 en 3. Kijk of het goed gaat en geef zo mogelijk complimenten. Doe het zelf nog eens met overdreven nadruk voor bij de leerlingen die moeite hebben met dit instructieaspect.

WILLEKEURIGE AFBREKINGEN – leesweg boek 7.1

Zinnen over de regel heen lezen met afbrekingen binnen woordgroepen.

Wijs naar de lange zin op het bord (zie voorbereiding). Is het gemakkelijk om zo'n lange zin snel te lezen? Laat Kopieerblad 7-2 Tekst zonder afbrekingen zien. Is het gemakkelijk om dit verhaal te lezen?

Kunnen de leerlingen nu antwoord geven op de vraag waarom zinnen 'over de regel heen' lopen?

WOORDEN MET CH – leesweg boek 7.2

Soms spreek je woorden uit als 'sj'. Wijs naar het bord waarop de volgende woorden staan:

show
shop
shirt
shawl

Vraag de leerlingen: 'Wie van jullie weet nog hoe je deze woorden moet uitspreken?'

Vertel de leerlingen dat er nog meer woorden zijn die je met een 'sj' uitspreekt, alleen schrijf je ze anders: chocolade, chips.

Laat de leerlingen Leerboek 7 opslaan op bladzijde 10 en lees samen de eerste woordrijtjes.

Laat ze luisteren naar de uitspraak van de woorden. Ook hier hoor je een 'sj'. Laat de leerlingen

in tweetallen of in groepjes de overige oefeningen op bladzijde 10 lezen. Controleer of ze de betekenis van alle woorden kennen.

WOORDEN MET –GE EN -GIE – leesweg boek 7.3

Deze woorden worden soms uitgesproken worden als 'zje' en 'zjie'.

Vraag de leerlingen wat op dit moment heel populair is op school (knikkeren, touwtjes, kaarten verzamelen, enzovoort). Hier bestaat een speciaal woord voor. Kennen de leerlingen dit woord? Het is rage.

Schrijf het woord rage op het bord. Hoe zou je het woord uit kunnen spreken? Ra-ge (met een harde g-klank). Toch spreken we dit woord anders uit, namelijk 'ra-zju'.

Vraag of de leerlingen nog meer woorden weten die op eindigen op ge, maar die je uitspreekt als 'zju'.

Help eventueel: paarden wonen op een, een auto staat 's nachts in een, tijdens de gymles barst ik van de, om mijn linkerpols draag ik een

Vraag de leerlingen Leerboek 7 te openen op bladzijde 14. Daar staan nog meer woorden met -ge en -gie. Lees de woordrijtjes samen of in tweetallen. Controleer of alle leerlingen de woordbetekenissen goed begrijpen.

Vervolgens kunnen ze in tweetallen aan de slag met de overgebleven oefeningen op bladzijde 14 en 15.

WOORDEN MET –ISCH(E) – leesweg boek 7.4

De letters –isch spreek je uit als 'ies'.

Vraag de leeswegleerlingen aan de instructietafel na te klappen wat u voorklapt. Vraag na enkele minuten wat u nu precies aan het doen bent. Kennen de leerlingen het woord hiervoor? Het is ritmisch klappen.

Deze week gaat het over woorden als ritmisch.

Schrijf het woord op het bord en de uitspraak van het woord erachter (/ritmies/). De regel luidt: je ziet een woord met –isch. Deze letters spreek je uit als 'ies'.

DE LETTER C (S) – leesweg boek 7.5

Wijs naar het bord waarop de volgende woorden staan:

cel
cello
cement
cent

Vraag de leerlingen of ze nog weten hoe je deze woorden moet uitspreken. Wat is er ook alweer bijzonder aan? Bij deze woorden spreek je de c uit als een s. Herhaal de regel (ook in niveau 5 aan de orde geweest): als er achter de letter c een e, i of ij staat, klinkt de c als een s.

Vertel de leerlingen dat je ook langere woorden hebt met een c die als s klinkt. Kijk maar op bladzijde 22 van het leerboek.

WOORDEN MET Y (IE, I OF J) – leesweg boek 7.6

Vraag één van de leerlingen kort over zijn of haar hobby te vertellen. Schrijf het woord hobby op het bord. Hoe klinkt het woord aan het eind? Schrijf de uitspraak achter het woord: /hobbie/.

De regel luidt: de y spreek je meestal uit als 'ie' ('lolly' spreek je uit als 'lollie').

Maar let op: soms spreek je de y uit als een i of j, zoals gym of yoghurt.

LASTIGE WOORDEN MET –LIJK(E) – leesweg boek 7.7

Wijs naar het bord waarop de volgende woorden staan:

vrolijk	vrolijke	aantrekkelijk
heerlijk	vriendelijk	gemakkelijk

Vraag de leerlingen de woorden op het bord te lezen. Valt hen iets op? Woorden die eindigen op –lijk hebben ze al eerder gehad. Ook worden de woorden op –lijk steeds langer. Herhaal zo nodig de uitspraak (je leest ‘-lijk’, maar je zegt /luk/).

Deze les lezen de leerlingen nog langere woorden die eindigen op –lijk.

LASTIGE WOORDEN MET –IG(E) – leesweg boek 7.7

Wijs naar het bord waarop de volgende woorden staan:

zonnig	voordelig	zenuwachtig	vereniging
rustig	rommelig	kinderachtig	leesvaardigheid.

Vraag de leerlingen de woorden op het bord te lezen. Valt hen iets op? Woorden die eindigen op –ig hebben de leerlingen al eerder gehad. Ook worden de woorden op –ig (net als de woorden op –lijk) steeds langer. Verder zijn er ook woorden mét –ig erin. Herhaal zo nodig de uitspraak (je leest ‘ig’ en je zegt ook altijd /ig/).

Deze les lezen de leerlingen nog langere woorden die eindigen op –ig, en woorden waar –ig in zit.